

Ennek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenkilencedik évfolyam.

30. szám.

Debrecen, 1929 július 27.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A zsinat „esetleges” figyelmébe . . .

(Nyugdíjintézeti tagsága amerikai magyar református lelkészeknek. A konventi jegyzőkönyv 78—1929. sz.-hoz.)

A folyó 1929. év április 9—11. napjain Budapesten tartott konventi ülések jegyzőkönyve már kezeink közt van. Ennek a gyorsaságnak örülhetünk. Tanulságos olvasmány ez, de félek, csak azokat érdekli, akiknek valamilyen ügyök volt a Konventen, pedig valósággal tanulmányoznunk kellene mindenféle jegyzőkönyvet, amelyet a lelkészi hivatalok megkapnak.

A betürendes tárgymutatóban megakadt a szemem az amerikai magyar református lelkészek nyugdíjintézeti tagságán s örömmel gondoltam arra, hogy ez újra úgy lesz, mint a háború előtt volt, de fájdalom ragaszkodni kellett a határozat meghozatalánál az E. T. VII. t.-c. rendelkezéseire csak ezen törvénycikk módosítása esetén lehetnének tagjai a külföldön szolgáló lelkészek a magyarországi nyugdíjintézetnek.

A konventi határozat szószerint így van: „Az Egyetemes Konvent az Amerikai Egyesült-Államokbeli magyar református egyházmegegyék emlékiratát az egyházi VII. t.-c. módosítása kapcsán leendő **esetleges** figyelembevétel végett az országos zsinathoz felterjeszti.”

Akár a zsinat —, mint legfőbb törvényhozó testületünk iránti köteles tiszteletből —, akár udvariasságból, vagy sablonosságból került bele ez az „esetleges” szó, nekem ez mindenképpen fáj s bizonyos fájdalommal fog az amerikai magyar református lelkésztestvéreknek is, akik a dollárok bámult és irigyelt hazájában, mint idegen állam polgárai szívökből azt a drága gondolatot melengítik, őrzik és ápolják, hogy valaha még „haza” kerülhetnek és mint hivatalos testület, mint egyházmegegye is kifejezik ezt, anélkül, hogy államuk törvényeivel s ottani állampolgári kötelességükkel összeütközésbe kerülnének.

Azt az „esetleges” szót én mindenképpen kihagytam volna, mert a határozatot úgy is meglehetett volna fogalmazni, hogy nem lett volna prejudikálás a zsinattal szemben és nem rítt volna ki belőle a közömbösség és érdektelenség az amerikai magyar

református lelkészekkel szemben, akiket mi most nem merünk magunkénak mondani, de ők mernék minket magukénak tartani.

Nem tudom elhinni, hogy nemzetközi bonyodalom és népszövetség elé való citálás lenne abból, ha a mi egyházi törvényeink úgy módosulnának, hogy lelkészi nyugdíj- és özvegy-, árvagyámintézetünknek az Amerikában vagy a megszállt területeken szolgáló lelkészek is tagjai lehetnének!...

Magyarországi egyházunk és intézményeink sem vallanák annak kárát, hiszen mondjuk meg az igazat, csak nagyon kevesen lennének azok, akik tagdíjaik fizetése ellenében csakugyan igénybe is vennék ezt a nyugdíj- és gyámintézetet!...

Vannak nekünk a hazai és nemzetközi jogban is, törvényalkotásban is jártas olyan kiváló egyházjogászaink, akik tudnának e tekintetben olyan formulát keresni és praktikus feltételeket találni, amelyek megfelelőek lennének e kérdés megoldására.

Mennyivel szívesebben és mennyivel többen vállalnának lelkészi szolgálatot külföldön mi közülünk is, kiket a Gondviselés ezidőszerint a Csonka haza földjén tart, ha megvolna a lehetősége annak, hogy ide — ha minden kötél szakad —, haza jöhetnek; hiszen végeredményében minden magyar református lelkész Amerikában s más idegen uralom alatt, — ahová a vihar sodorta őket e széttépett magyar fészkekből — a magyarságért és református egyházunkért küzd és imádkozik.

Azonfelül fizetnének is ők. Ezek ellenében miért ne lehetne nekik is adnunk, ha minden lehetőségtől megfosztva és reménységből kikopva, tehetetlenségükben idejőnének nyugdíjért vagy az özvegyesség és árvaság keserű kenyéréért.

Szamoskér.

Kósa Béla.

Falu és város.

A napokban egy városi úrral beszélgettem, aki nem tudta elképzelni, hogyan lehet megélni egy kis faluban egyetemet, főiskolát végzett embernek, aki már hozzászólt a kultúrához.

Szerinte nem lehet életet élni olyan helyen, ahol nincs színház, nincs mozi, nincsenek társasösszejövetelek, ahol, ha az ember kimegy az utcára, ráragad cipőjére a sár, ahol az embe-

rek nem tudnak másról beszélni, csak a természerről, vagy időjárásról.

Fejtegetését azzal végezte: a pap is, ha kikerül falura, elfelejti, amit a kollégiumban tanult, ha társaséletet akar élni, le kell sülyedni az egyszerű nép még egyszerűbb értelmi nivójához, ha pedig tovább is „kultur-ember“ akar maradni, úgy meghasonlás lesz egész élete.

Meghallgattam érvelését, szomorúan láttam, hogy nem tud belelátni a lelkészi hivatás mélységeibe.

Igyekeztem vele megértetni, hogy egy lelkészre nézve nincs különbség falu és város között. A lelkész a kis falu egyszerű, fehér templomában éppen úgy az Isten igéjét hirdeti, mint a nagy város bársonyos, aranyos katedráljából. A forrás, az életnek vize, melyből a lelkészek meríteni kell, kiapadhatatlanul buzog fel az írás mélységéből a nagy város robotos lármájában és a kis falu csendes magányában.

Sikerült-e meggyőzőnöm? Nem tudom. Többet erről a problémáról nem beszélt, nekünk azonban semmiesetre sem lehet közömbös annak a feladatnak a megoldása, melyet a falu és város különbsége állít elénk.

Sokan vannak, akik szeretik lekicsinyelni a lelkészi hivatást, akik úgy immel-ámmal ismerik el a lelkész főiskolai, vagy egyetemi képzettségét, akik intelligenciára, tisztségre nézve sokkal többre tartanak egy orvost, vagy ügyvédet, mint egy lelkészt. Érvelésüket ott kezdik, hogy a theológiára a legszegényebb emberek gyermekei jönnek. Nincs az utánpótlásban felfrissülés, mert a lelkészek 70—80%-a pap tanító, vagy kisbirtokos családból származik. Ezeknek gyermekkorukban fogalmuk sem volt a város kultúréletéről, akik ha bekerültek, a kollégiumban nyolc esztendőn keresztül hozzá voltak nőve a coetus faragott asztalához, egyetemi tanulmányaik alatt szintén nem nyílt elég alkalom, hogy társadalmi jártasságra kellő mértékben szert tegyenek. Intelligenciára tehát nem állhatnak ott, ahol egy városi, úri családból származó egyetemet végzett ember áll. De, ha még többé-kevésbé a tanulási idő ki is csiszolta a falusi élet érdekességét, ha kikerül falura, újra csak visszajut abba a környezetbe, amelyből elindult.

Helyes megállapítás az, hogy a theologus ifjúság 70—80%-a pap, tanító, kisbirtokos családból, tehát faluról kerül ki. Azonban az semmi szín alatt nem állja meg a helyét, hogy egy pap- vagy tanítócsalád ne rendelkezne azzal az értelmi, erkölcsi, társadalmi nivóval, mely a boldog városiaknak már az illetőséggel többé-kevésbé megadatott. Én az Isten áldó kegyelmét látom abban, hogy a theologus ifjúság legnagyobb percentje faluról kerül ki. Falun más az élet, más az erkölcs. A falusi ember nincs beszorítva — mint a városi ember — a kormos, füstös négyfal közé. A falusi ember egész élete a munkára van felépítve. Ha nincs, aki szántson, ha nincs, aki vessen, ha nincs, aki

arasson, ha nincs, aki dolgozzon, nincs kenyér. A falusi ember élete egy nagy harc, harc a földdel a kenyérért. Ez a harc pedig sokra megtanítja; megtanítja, hogy hiába korán felkelni és későn feküdni, fáradságosan munkálkodni, ha az Isten áldó kegyelme nincs jelen. Éppen ezért sokkal vallásosabb, mint a városi, aki „ledolgozza“ a napi 8 órát s megkapja a bért. Szólhatnék arról is, hogy milyen más egy falusi pap- vagy tanítócsalád egészséges levegője, ahol a gyermekek növekednek, mint zöld olajvesztek, milyen más, mint a város émelygős illata. A falusi ember lelke nyílt, egyenes, belátható, mint a falu, fehér, mint a házak és a templom. Ami pedig a társadalmi járatosságot illeti, az öreg kollégium 400 esztendő óta nevelte azokat az embereket, akik nemcsak a társadalmi kötelezettségeknek tudtak eleget tenni, de savai, fáklyái lettek az egész magyar társadalomnak.

Most lássuk a munkatert. A városi lelkész a sok munka miatt kénytelen erejét széjjelforgácsolni. A rendes szolgálat mellett belmissziói munkára alig van ideje, hívei oly nagy számmal vannak, hogy személyesen nem ismerheti őket s nem tudja nyáját nevével szólítani. Ami pedig a kultúra terén a színházat, mozit illeti, egyáltalán nem felelhet meg igényeinek. Körülötte emelt fővel jár a salak, a bűn, a szenny s míg a zátonyok között megfeszített erővel tartja az egyház hajóját, a prédikáció-irodalom, egyházi folyóiratok olvasásán kívül más önképzésre idő nem jut, ha pedig mégis a tudomány valamely ágának több időt szentel, azt már gyülekezetétől szakítja el.

A faluban a legtöbb esetben a lelkész az egyetlen ember, akinek főiskolai végzettsége van. Világi emberre nézve talán megdöbbentő lenne az, hogy egy kicsi faluban, elvágyva a világtól, élje le életét, a lelkészre nézve pedig nem lehet nagyobb áldás, mintha ilyen téren munkálkodhatik. Egyszerűek az emberek, de tiszták, zsúpfödelesek a házak, de fehérek. A Pásztor ismeri nyáját és nevével tudja szólítani. Míg a városi lelképászornak nagy gondot okoz az ünnepkörön kívül a textus-keresés, addig a falusi lelkészek mindig van témája, mert közelről látja a hívek életét.

Egyesek úgy képzelik, hogyha a lelkész kikerül valami kis faluba, feltétlen elparlagiasodik, ha leszáll a nép nivójához. Ezzel szemben az a szükség, hogy a lelkész ne sülyedjen le a nála kevesebb értelmi képességű emberek nivójára, hanem azokat emelje föl a kultúra szintjére. Tény, hogy nagy harc ez, de aki küzd, az nem fog elparlagiasodni, aki Krisztus evangéliumát hirdeti, nemcsak a katedrán, hanem magánéletében is, annak a legeldugottabb kis faluban is meg lesz az az öröme, hogy gyönyörködhetik a Krisztus veteményes kertjében, melyből ő tépdeste ki a gyomot és a gázt.

Igaz azonban az a megállapítás, hogy míg a városi lelkészek lépést tartanak minden nehézségek dacára is a kultúrával és legtöbb esetben

egyenesen annak jöirányban munkáló előharcosai, addig sajnálattal kell megállapítani, hogy sok falusi lelkipásztor nem fordít gondot a maga továbbképzésére, holott erre több idő állana rendelkezésére, mint a városi lelkésznek. Hogy a világiak megszólalnak bennünket s azt merik mondani, hogy a lelkész is elparlagiasodik a falun, *annak nem a falu az oka, hanem mi magunk*. Valamikor a falusi paróchiákról kerültek ki református egyházi életünk vezéremberei, akik nem sülyedtek le a köznép nivójáig, hanem felemelték azt a maguk szintjére.

Végeredményben azonban nincs különbség a falu és város között a lelkészre nézve. Az örökkévalóság szempontjából is mindegy, hogy hol hirdettetik az ige, csak tisztán és hamisítatlanul hirdettessék. A lelkésznek, akár falusi, akár városi, érezni kell, hogy szent az a hely, ahová állítatott. Meg kell értenie Keresztelő János mély bizonyosságát: „*Akinek jegyese van, völegény az, a völegény barátja pedig, aki ott áll és hallja őt, örvendezve örül a völegény szavának: Ez az én örömöm immár betelt. Annak növekedni kell, nekem pedig alább szállnom.*“ (Ján. ev. 3:29—30.) A völegény barátjának, a lelkésznek az lesz a legnagyobb boldogsága, hogy hallja minden időben a völegény szavát, ha meg tudja érteni — legyen falusi vagy városi lelkipásztor —, hogy „Annak“, a Krisztusnak növekedni kell, neki pedig alább szállni. Ha ez a tudat ott van a lelkész szívében, akkor nem kell félni, hogy elparlagiasodik falun, mert ha alá kell is szállni a néphez, azért teszi, hogy a népet felemelve, a Völegény, a Krisztus növekedjék. Krisztussal a szívében nyugodtan áll a nagyváros és a kis falu katedrájában, nem béres, aki elfut a veszedelemtől, hanem pásztor, aki életét adja a juhokért.

Magyar Bertalan.

A sárospataki főiskola köréből.

Említettük már, hogy milyen nagyfontosságú határozatokat hozott a sárospataki főiskola ügyében a tiszáninneni egyházkerület legutóbb tartott gyűlése. De ki kell emelnünk, hogy ezekkel valóságos új korszak kezdődik a főiskola életében, amelyet, kétségkívül, *gr. Klebelsberg Kunó*, vallás- és közoktatásügyi miniszter nagyszabású kultúrpolitikája inaugurált. A miniszter útján állami segítségével nemcsak a kollégium új épületére húz a kerület második emeletet s ezzel azt a gimnázium céljaira modern értelemben teljesen alkalmassá teszi, hanem az angol collegek mintájára külön internátust is építet a gimnáziumi tanulóknak s ezzel első és egyetlen lesz a pataki kollégium hazánkban. A kollégium két emeletes ó-épületét a kerület a theologiai akadémia és internátus céljaira alakíttatja át s erre 63 ezer pengőt szavazott meg. Végül ez évi július 1-től kezdődőleg átvette az államtól a kerület a külön, szép, modern épületben berendezett tanítóképző-intézetet, mely ilymódon újra a kollégium tagozatává válik. Ekként ezentúl a kollégium három iskolájával

(tanító-képző, gimnázium, theol. akadémia) szolgálja a hazai kultúrát és a református egyházat. E nagyszerű föllendülés új és dicsőséges korszakot nyit meg a főiskola történetében, melynek méltán örül az egész hazai református egyház.

Az új építkezések és átalakítások az 1931-ik évre megtörténnek, amikor a főiskola fennállásának 400 esztendő jubileumát fogja megünnepelni. Erre a ritka és szép jubileumra az intéző körök már megkezdték az előkészületeket, amelyekben tevékeny részt vesz a főiskolai diákszövetség is. A főiskolának ez a nagy ünnepe az egész magyar református egyháznak, sőt az egész magyar kultúrának emlékezetes örömmünnepe lesz.

A főiskola nagyérdemű filozófiai tanára, dr. *Rácz Lajos* 40 évi szolgálat után önként kérte a minisztériumtól nyugdíjaztatását, ennek következtében ez év szeptember 1-én nyugalomba vonul. A kiváló professzor egyike a hírneves kollégium legnagyobb tanárainak. Tanári, tanügytársadalmi és irodalmi téren hervadhatatlan érdemeket szerzett s igazi dicsekedése és büszkesége a főiskolának nemcsak hazánkban, hanem a külföldön is. Mint a kollégium gimnáziumi, majd akadémiai és közigazgatója is több ízben páratlan buzgósággal és nagy eredménnyel működött s nevét és munkásságát ilymódon is hálás emlékezetre méltóvá tette. Úgy halljuk egyébként, hogy a még szellemi és testi erejének teljességében levő, érdemekben gazdag professzor egyelőre nem válik meg végképen szeretett főiskolájától és tanári katedrájától, hanem studiumainak előadására a jövő évben is vállalkozik.

Miután Rácz Lajosnak a munka éltető eleme, még irodalmi téren is sok és értékes alkotást várhatunk rendkívüli tudásától és tevékenységétől, mely az évekkel egyáltalában nem csökken, sőt növekedik. Az utóbbi években egymásután jelentek meg nagyértékű művei. Ha csak a lefolyt négy év termékét nézzük is, hazai s ebben egyházi irodalmunkat a következő művekkel gazdagította: *Pascal: Vidéki levelek* c. művének pompás fordítása alapos bevezető tanulmánnyal (1925); *A történelmi materializmus és a vallás*, nemcsak úttörő, de Marx elméletének vallásos szempontból mélyreható bírálata (1928); *Keleti hatások a görög filozófia kezdeteire*, az érdekes kérdést tudós akribiával tárgyaló munka (1929); *Rousseau élete és művei* két kötet a Magyar Tud. Akadémia kiadásában (1929), mely a lángeszű bölcselőt élvezetes, vonzó stílusban, de amellet beható és széleskörű tanulmányozás után olyan tudományos megvilágosításban állítja a magyar közönség elé, amilyenben eddig még megközelítőleg sem látta. Vegyük ezekhez még felolvasásait pl. az Orsz. Ref. Tanáregyesületben: *Irodalmunk nemzetellen korának okai* címmel tartott, új nyomokon járó, nagyszerű tanulmányát, aztán nagyszámú cikkeit, külföldi, német és francia folyóiratokban közölt tájékoztató, fundamentalis tudománnyal ismertető, tehát a magyar ügynek végtelen szolgálót tevő kisebb-nagyobb műveit, mint pl. a Párisban megjelenő: „*Revue des Etudes Hongroises*“ c. folyóiratban több számra terjedő, nagy tanulmányát:

„L'inspiration française dans le protestantisme hongrois“ (1925—27), láthatjuk azt a bámulatosságot és termékenységet, amelyet ő az irodalom terén széles körben kifejt. Csak nem rég olvastuk, hogy az Akadémia legközelebb megint Lessing egyik bölcsészeti művének általa végzett fordítását adja ki hozzáfűzött nagyobb tanulmányával. Ennyi tudomány, erő és akarat birtokában dr. Rác Lajos még nem vonulhat el a csendes és hallgatag nyugalomba, hanem talentumaival fénylenie kell még sokáig sokak előtt. Adjon Isten neki ehhez egészséget és hosszú életet! —f.

A balatonszárszói diáktáborban.

Balatonszárszó Somogy megyében, a magyar tenger déli partján fekszik. Külső képe ugyanolyan, mint a többi balatonmenti községé. A víz partjához közel terül el a nyaralótelep, beljebb maga a falu. Balatonszárszónak azonban különös jelentősége az, hogy itt van a református diákszövetségnek a konferenciázó tábora.

A falu keleti részén terül el a hosszú dombról le és felhúzódozó telek, amely a strandterülettel együtt két magyar holdat tesz ki. Ezen, a nagyjából belső részen, van mindenekelőtt a kicsiny, de végtelenül bájos parkban egy négyszobás, teljesen berendezett villa. 7 vendéget lehet itt a legkényelmesebben elhelyezni. A hátsó kapun át egy kis szabad térségre jutunk, ahol a konyha, az alkalmazottak lakása, no meg a baromfi-udvar talál elhelyezésre. Innen kezdődik aztán az egész telepen végighúzódozó út, amely a telket két egyenlő részre osztja. Amint ezen elindul az ember, hirtelen nem is tudja, mit nézzen. A nagyszerűen gondozott konyhakertet-é, amely főként az állandóan itt lakó gondnok úrnak s feleségének szorgalmát dicséri, vagy pedig elmerüljön a pillanatonként változó, hasonlíthatatlanul szép Balaton s a távolabbi hegyek, különösebben a tihanyi félsziget s Badacsony szemlélésébe... Útunkat folytatva, a völgyben elhagyjuk a kertet. A tulajdonképpeni tábor területén mindenekelőtt megcsodáljuk a hatalmas ebédlőt, amely előadóteremül is szolgál. Feljebb a tábor tüz helye, amfiteátrumszerűleg kiásott padjaival. Majd a tábori bolt s a 3, egyenként 40 személyt befogadó barakk. A középső barakkal szemben harangláb ágaskodik, rajta a Szlezák úr által adományozott kis harang, míg az állványhoz erősített zászlórúdon, július 7-ike óta, a szövetség égőszíves zászlóját lengeti a szél. A telek végében elvezető mezei úton pár perc alatt jutunk a szövetség kabinokkal ellátott strandjára. A tábor belső felszerelése se hagy fenn kívánnivalót. Mindenütt van villanyvilágítás, a barakkokban szalmazsákok, padok, laborok. Egy szegény diákszövetségnél mindezeket érdemes megemlíteni. Mindent összevéve: a konferenciázó telepet ideális táborhelynek kell minősítenem.

Ennek, az 1928 áprilisában vásárolt teleknek mai értéke 40,000 pengő körül mozog. A vételár és befektetésekre kiadott pénz nagyrészt gyűjtésből jött be. A szövetség egyik szenior tagja egymaga 1800 P-t adott.

Ebben a táborban gyűlt össze július elején egy 80 főnyi református társaság. Nem írom, hogy diák, mert hiszen az előadókön kívül szép számmal voltak pályán levők is. Feledhetetlen napokat éltünk át ott, a Balaton mellett. Benyomásaimat így sűrítettem össze: Ilyen nagyértékű konferencián még sohasem vettem részt.

A programot a Debreceni Protestáns Lap 22-iki száma „Különlélek“ rovatában igen pontosan közölte. Ehhez csak azt kell hozzáfűzöm, hogy az első előadást Bogdán Gyula lelkész tartotta meg... Aki a meghívót elolvassa, rögtön észreveszi, hogy a délelőtti négy előadás a legszorosabban összefüggött egymással. Itt nincs rá lehetőség, hogy őket ismertessem. Az előadások címe után úgyis oda van írva gondolatkörök. Röviden mégis ennyit.

A református egyház tanítása nyomán egy sajátos világnézet fejlődik ki. Újabban ezt a „kálvinizmus“ névvel szoktuk megjelölni. — A kálvinizmusnak, mint minden világnézetnek, megvan a mondanivalója mindazokra a viszonylatokra, amelyben az ember él s amelyekben élete folyamán csak juthat. Ennek a felséges ténynek a megtapasztalása volt a konferencia egyik legértékesebb tanulsága.

A külmisziói témáknak a beállítását is nagy örömmel üdvözölhetjük. E pontnál a magyar református egyháznak igen súlyos mulasztása van. Hiszem, közeleg az idő, amikor közülünk is sokan mennek el, hogy a pogányokkal megismertethessék a Világ Világosságát.

Jelentős eredménynek könyvelhetjük el azt is, hogy a hallgatóknak (erre a hozzászólásokból következtetek) sohasem lett az a konferencián problémájuk, hogy vajjon az itt hallottak nincsenek-é ellentétben azokkal a hitigazságokkal, amelyeknek tudását Isten kegyelméből, részint a szülei házban, részint az iskolában szerezhettek meg. Éppen ez az, ami megadja minden határozott református munkának a különös értékét.

Isten irántunk való nagy szeretetét láthatuk abban is, hogy a konferencia során olyan kiváló református férfiakról tanulhattunk, mint amilyenek: Bogdán Gyula, Enyedi Andor, Puky Endre és Tavaszgy Sándor, — hogy csak a főelőadókat említsen meg. Különösen rá kell mutatnom Puky ömértisége megjelenésének a fontosságára. A tény önmaga beszél. A képviselőház alelnöke a református diákkonferencián!... Milyen jó volt Tavaszgy nagytiszteletű úr útján Erdélyről is hallani. Újra megérezhettük, hogy a mai magyar sors a szenvedés. Mennyire fontos, hogy úgy hordozzuk keresztünket, mint Jézus Krisztusnak jó vitézei... Velők együtt legyenek áldottak mindazok, akik mindent megtettek arra nézve, hogy lelkünk minél ne-

mesebb lendülettel szállhasson a magasságok felé.

S ahogy így visszagondolok annak a néhány napnak annyi tiszta öröme, ma is boldogság tölti el a szívemet. Elvonul előttem a népszerű miniszter Bläck alakja, az esti tábortűz képe, a 6-iki tihanyi kiránduláskor megcsodált szépségek s még az a sok többi alkalom, amikor a szív túlaradó érzésekkel telik meg, amiket már nem lehet leírni.

Még egy eseményre kívánok rámutatni. A vasárnapi zászlóavatásra. Kovách Lászlóné szolnoki úriasszony ajándékozta az égőszíves nemzetiszínű zászlót. Meleg, bensőséges volt az ünnepély. Boldogan dobbantak meg a szívek, amikor a harcos kálvinizmus zászlója a magasba emelkedett.

Az az égőszíves zászló most még csak a bübajos Balaton partján leng. Hisszük, hamar el fog jönni az az idő, amikor az árva magyar rónaság felett is lobogni fog. A magyar kálvinista ifjúság szervezkedik az Isten dicsőségéért minden vonalon folytatandó harcra. Megilletődötten figyelem tevékenységét. Lelkem már hallja az új idők dalát, az öntudatos kálvinisták énekét:

„Boldog nép az, amely megérti a kürt szavát; a te orcádnak világosságánál jár ez, óh, Uram! A te nevedben örvendeznek egész nap; és a te igazságodban felmagasztaltatnak. Mert az ő erejüknek ékessége te vagy, a te jóakarattal emeled fel a mi szavunkat is. Mert az Ur a mi paizsunk és Izraelnek Szentje a mi királyunk“. (89. zsoltár 16—19.)

Berettyószentmárton.

Dr. Kiss Barnabás.

Iskola

A debreceni református kollégium tanítóképző-intézetének értesítője az 1928—29. iskolai évről. Összeállította: *dr. Veress István*, igazgató. A debreceni református kollégium tanítóképző-intézete az elmúlt iskolai évben is igen szép eredménnyel működött. Az intézetben a növendékek száma 181 volt. Előadást tartott 12 rendes tanár, 3 hitoktató, 2 gyakorlóiskolai tanító. A tanári kar az iskolán kívül is nagy munkásságot fejtett ki előadások tartásával és irodalmi téren. A növendékek egészségügyi állapota kielégítő volt. A bentlakásban a tisztaságra az Ifj. Vörös Kereszt Egylet által választott egészségügyi felügyelők vigyáznak. A kollégiumi diákszövetség egy növendéket már az 1929—30. iskolai évben 200 pengő ösztöndíjban részesíti. Az intézet igazgatója, *dr. Veress István* vezetése alatt nyílik meg a kollégiumi polgári fiúiskola, melyben egy helyettes tanáron kívül az előadásokat a tanítóképző-intézet tanárai tartják. Az intézet szertárai szépen gyarapodtak az elmúlt iskolai évben is. Az intézet az elmúlt iskolai évben 21,428 P tápintézeti segélyben része-

sítette növendékeit, az összes segélyek értéke (alapítványok, legáció) 32,021 P. A valláserkölcsei és hazafias nevelés kifogástalan volt. A növendékek istentiszteletre az Oratoriumba jártak. Ezekon kívül ifjúsági gyülekezeti istentiszteletek is tartattak. Szép ünnepélyeket rendezett az ifjúság a nemzeti ünnepek alkalmával. A testi nevelést nagyban fejlesztették a cserkészlet, leventeoktatás és kirándulások. Fegyelmi állapot is kielégítő volt. Az iskolai évben mindössze csak egy fegyelmi eset fordult elő. Az előmenetel az előző évekhez nagyfokú javulást mutat. A tanári kar nagy súlyt fektetett arra, hogy a növendékek minél kevésbé legyenek elfoglalva iskolán kívül. Elégtelen osztályzatot kapott a növendékek 13%-a, az előző évben elégtelen volt 17%. A modern nyelvek tanulása iránt nagy érdeklődés mutatkozik az ifjúság körében. Német tanfolyamon 58-an vettek részt, többen angolul tanultak. A növendékek tanítási gyakorlatokat tartottak az intézet gyakorlóiskolájában és hospitáltak a gazdasági ismétlő iskolában. Ezekon kívül résztvettek a pedagógiai szeminárium gyakorlatain is. Az ifjúsági egyesületek közül szép eredménnyel működtek a Segélyegylet, a Csokonai Önképzőkör, Ifjúsági Gyülekezet, Sportköri könyvtár, Tóth Mihály sportkör, Törekvés cserkészcsapat, Ifjúsági Vörös Kereszt Egylet, Ének- és Zenekar. Az évvégi képesítő vizsgálat is igen jó eredménnyel végződött. *Mind a 33 jelölt oklevelet nyert.* Az intézetben, különösen nagy súlyt fektettek a kántor képzésre. Vallástanítói oklevelet nyert 1 jelölt.

Az értesítő részletesen beszámol az intézet minden életnyilvánulásáról, fejlődéséről. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy tanítóképzésünk igen jó kezekben van. A tanári kar minden igyekezetével azon van, hogy a kikerülő növendékek „e világnak világosságai legyenek.“ (mb.)

Különfélék

Károli Gáspár születésének négyszázéves emlékünnepe Nagykárolyban szeptember 15-én lesz, amelyen résztvesznek az egész világ református kiküldöttei. Az ünnep kezdeményezése a királyhágómelléki református egyházkerületől indult ki és a mostanában megtartott romániai magyar református zsinat egyhangúlag magáévá tette a nemes kezdeményezést. Az ünnep alkalmával emléktáblát lepleznek le a nagykárolyi református templomon. Ugyanekkor megalakítják Károli Gáspár emlékére a róla elnevezendő társaságot is, amelynek célja a Károli-bibliával kapcsolatos, valamint az egyházi iratok terjesztésével összefüggő kérdések kultiválása lesz.

Kozma Andort — egyhangúlag — a Kisfaludy Társaság másodelnökévé választották. **Az ORTE. balatonalmádi Dobó Sándor-üdülháza** megkezdette áldásos működését. Július 4-én tartotta ott a veszprémi református

egyházmegyei tanítóegylet közgyűlését az üdülőház nagytermében. Az üdülőházban az étkezés előtt együttes imádkozás van, vasárnaponként pedig rendes istentisztelet. Varga Kálmán kálozi tanítónő elnöklete alatt bibliai kör alakult a hölgyekből. Napi imákat tartottak Fazekas Gyula karcagi, Barla Szabó Jenő kisújszállási vallásitanító lelkészek és egyszer a 82 éves Barla Szabó János nagydobszai ny. lelkész. A rendes istentiszteletet úgy 7-én, mint 14-én Katona Géza veresberényi s. lelkész végezte, míg 21-én Kovács János debreceni vallás-tanár. Az üdülő-telep igen keresett hely, hol tanító- és lelkészcsaládok teljes ellátást kapnak 4 P 50 fillérért, idegenek 6 pengőért. — Július 16-án nagy vendége volt az ORTE. Dobóháznak, Benedek Sándor, a tolnai egyházmegye gondnoka, a közig. bíróság másodelnöke látogatta meg.

Tivadaron júl. 21-én a beregi e. m. lelkészegylet szép vallásos délutánt rendezett, országgyűlési képviselők, intelligencia s nagyszámú hívek jelenlétében. Láncoz József esperes imádkozott; Gacsályi József tanácsbíró predikált; Palágyi István főjegyző exhortációt tartott; Varga Ferenc porcsalmi lelkész szólóténakelt; Kallós Tivadar márokpapi lelkész záróbeszédet s imát mondott. A beszédek között Kiss Lajos kántor vezényletével a helybeli énekkar s Kádár István kisari kántor szerepeltek. D. Takács József országgyűlési képviselő az úrasztalánál mondott a kálvinista öntudat mélyítésére szolgáló buzdító beszédet. Ünnepegyeztetéssel tiszaparti kirándulás, este pedig 90 terítékes vacsora volt, melyen a kormányzó urat, miniszterelnököt, dr. Baltazár Dezső püspököt, a helyi egyházat, K. Thege Kálmán képviselőt köszöntötték fel.

Az angliai cserkész táborozáson részt vesz a tiszántúli IX. cserkész kerület válogatott csapata is. A csapat parancsnoka Török Tibor Dócz-intézeti tanár, helyettes parancsnok Mezey Béla vt. lelkész, kerületi vezető tisztt, mint rajparancsnok részt vesz Hegedűs Kálmán segédlelkész, a Templomegyesület Révész Bálint cserkészcsapatának a parancsnoka is. Az angliai nagy táborba 800 magyar cserkész megyen ki. Hisszük, hogy cserkészeink itt is — éppen úgy, mint a múltban — szép eredménnyel képviselik nemzetünket.

A dunántúli református egyházkerületben a vallás- és közoktatásügyi minisztérium 42 „csekély népességű“ elemi iskolát szándékozik megszüntetni, illetőleg összevonni, vagy más iskolákba beolvasztani. A tervezet megvalósításakor elveszítene kenyerét 23 tanító, teljesen vezető nélkül maradna 5 leányegyház, kántor nélkül 18 anyaegyház.

Lelkészválasztás. A nagykarolyi református egyházmegye köztiszteletben és szeretetben részesült esperese, Tukacs Lajos nyírmeggyesi református lelkész 76 éves korára és megrendült egészségi állapotára hivatkozva, az esperességről és lelkészi állásáról lemondott s nyugalombavonult. Az így megüresedett nyírmeggyesi lelkészi állásra fia,

Tukacs János segédlelkész, ki apja mellett 10 évig káplánkodott, folyó hó 21-én az egyházközség által meghívás útján egyhangúlag megválasztott. A választást Király István ópályi református lelkész egyházi és dr. Literáty Dezső járásbíró világi tanácsbírók vezették. A választáson Péchy László főispán és Madarassy István járási főszolgabíró is megjelentek. A választás a legnagyobb rendben és csendben folyt le, nagyöröme a szép és népes gyülekezetnek. A nyugalombavonult esperesnek és megválasztott fiának, valamint a lelkes gyülekezetnek az Úr kegyelmét és áldását kívánjuk.

A szamosdarái gyülekezet egyhangúlag Kovács Gyula kaczkói lelkészt hívta meg lelkipásztorának.

A máramarosszigeti református főgimnázium 1909-ben végzett növendékei 20 éves érettségi találkozójukat augusztus hó 4-én tartják Szatmáron.

A magyar nemzeti ifjusági C. E. konferencia augusztus hó 18—20. napjain lesz Győrben.

Gyönyörű Kálvinjelvényes zászlót ajándékozott a Soli Deo Glória konferencia-telepnek Kovács Lászlóné Szolnokról, égő szívvel. Ünnepegyes felavatása a református főiskolás konferencián ment végbe, megható keretek között.

A budapesti katolikus egyházi személyzet fizetéséhez a székesfőváros 530,000 pengővel járul hozzá. A főváros, mint kegyúr fizet huszonöt plébánost, két helyi lelkészt, ötvennégy segédlelkészt. A jezsuita rend a fővárostól 25,000 pengő segélyt élvez.

Az amerikai cartereti gyülekezet egyhangú lelkesedéssel Zsiros József sárospataki teológiai h.-tanárt hívta meg lelkészének.

Parád-fürdőn a nyári szezonban minden vasárnap református istentiszteletek tartatnak.

A középfoku iskolák Országos Református Missziói Bizottsága a tanítóképzős ifjak részére Nagykőrösön rendezett konferenciát.

A Soli Deo Glória református főiskolás konferencia a napokban zajlott le Balatonszárszón. Közel 100 református főiskolás ifjú vett rajta részt. Az előadók közt szerepeltek Puky Endre, a képviselőház alelnöke. Két napot töltött együtt a fiúkkal s 100 pengő értékű téglajegyet vett a SDG. üdülő-telep javára. Tavasz Sándor kolozsvári református teológiai tanár, akinek az előadása az ősszel meg fog jelenni a Soli Deo Glória Kiskönyvtárban. Bogdán Gyula wekerletelepi lelkész s mások. Amerikai vendége is volt a konferenciának, Mr. J. Black amerikai KIE. titkár.

Református keresztyén ifjusági konferencia augusztus 23—27-ig lesz Balatonszárszón, a Soli Deo Glória üdülő-telepen. Résztvehet rajta minden 16 éven felüli református ifjú. Jelentkezni lehet aug. 15-ig IX. Üllői-út 29. II., KIE. Részvételi díj 11 pengő. Félárú vasúti jegy.

Az első református leánytábor ezekben a napokban folyik Balatonszárszón. 240 református leány foglalkozásbeli különbség nélkül

gyülekezett össze az ország minden részéből. Vitéz Gaál Ernőné a konferencia vezetője. — A konferenciát a Soli Deo Glória Szövetség rendezte.

Kovács Péter református földműves ifjúsági titkár, csizmás földműves ifjú, Tiszalúcon tartotta bemutatkozó előadását a július 7-iki ifjúsági napon. Dobos Károly RKIE. titkár is lent volt ezen a napon s oly nagy volt az érdeklődés az erdei ünnepélyen, hogy még a fák is tele voltak ifjakkal. Aki Kovács Péter munkáját igénybe akarja venni az ősztől, már most bejelentheti igényét a református ifjúsági munka központjánál, Üllői-út 29. II.

Felvétel a főiskolai Kálvineumba az ORLE. Budapesten Molnár u. 19. sz. alatt megnyitott Kálvineumba, korlátolt számban felvesz református egyetemi és főiskolai hallgatókat. Internátusi szállásdíj, egy évre kötelezetten 220 pengő, mi negyedévi, indokolt esetben havi részletekben is fizethető. Felvételi díj 20 pengő. Az internátus ad ágyat, matrácokat, ágyterítőt, bútorokat, fűtést, világítást. A felvételi kérvénybe beleírandó a tanuló neve, születési helye és ideje, tanulmányi szaka, szüleinek neve és állása. Ebédkoszt, kedvező díj mellett, a Bethlen menzán kapható. A kérvények válaszbélyeggel ellátva, augusztus 15-ig küldendők be: Egerházy Lajos gondnok címén, Budapest IX., Kálvin-tér 10. sz.

Evangélikus keresztyén ifjúsági országos konferencia lesz első ízben Csonkamagyarországon aug. 1—4-ig. Részvételi díj 11 pengő, melyből 4 pengő a jelentkezés alkalmával fizetendő. Résztvehetnek rajta 16 éven felüli ev. ifjak. A konferencia programjában a következő dolgok vannak: Bibliatanulmányozás tárgya: Az imádság. Az evangélikus ifjú felelőssége családjával szemben. Egyházával, hazájával szemben. Az evangélikus ifjú szórakozása. Az evangélikus ifjú és a társadalmi ellentétek. Mit ad a KIE. az evangélikus ifjúnak? Tábortüzeknél nagy emberek életrajzai. KIE. mintaösszejövétel. Az előadók között vannak dr. Deák János és Budecker Oszkár is.

Keresztyén ifjúsági fiútábor lesz aug. 5—9. Balatonszárszón. Résztvehetnek rajta 12—18 év közötti ifjak, felekezeti különbség nélkül. Részvételi díj 11 P. Vasúti félárú jegy. Jelentkezni lehet IX., Üllői-út 29. II., KIE. Budapest.

Nemzetközi Keresztyén Ifjúsági Egyesületi tábor rendez a KIE. genfi világszövetsége Csonkamagyarországon Balatonszárszón aug. 16—22. között. A középeurópai és a balkáni államok ifjúsága vesz rajta részt. Csak a KIE.-vel kapcsolatban álló tagok vehetnek rajta részt. Részvételi díj 22 pengő. A tábor nyelve német, francia, egy szláv nyelv és magyar. A Világszövetség genfi központja részéről 3 titkár lesz jelen. Ernst Sartorius svájci, Guillon francia és Ralph Cole amerikai titkárok. Jelentkezni lehet a Keresztyén Ifjúsági Egyesületnél. Budapest, IX. Üllő-út 29. II. — Bárki innen kaphat meghívót is.

Az Eszperantó-világszövetség augusztus első napjaiban tartja hatalmas kongresszusát Budapesten. A Budapesti Keresztyén Ifjúsági Egyesület a külföldiekkel karöltve a KIE. eszperantisták tiszteletére augusztus 4-én a Fasori református egyház tanácstermében nyilvános ünnepélyt rendez. Minden érdeklődőt szeretettel világosít fel a BKIE. titkári hivatala, Budapest, VIII., Fhg. Sándor ucca 28. I.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. K. B. Berettyószentmárton. Köszönjük a küldött cikkeket. Jönni fognak **K. B. Szamoskér.** A kért cikkek rövidesen jönni fognak. Felelős-szerkesztő úr szeptember hó folyamán jön haza, H. K. augusztus végén.

Pályázat.

„A nagyszekeresi református kántortanítói állásra pályázat hirdettetik aug. 4-ik határidővel. Fizetés és kötelesség törvényszerű. A Néptanítók Lapja 27-ik számában meghirdetett állás *énekpróbája* augusztus 4-én d. e. 11 órakor lesz.

Presbiterium.“

Pályázat

a *kunmadarasi* református egyház elemi népiskolájánál újonnan szervezett XI-ik tanítóiállásra.

Javadalom: törvényszerű; egyházi hozzájárulás 40%. Kötelesség: az iskolaszék által kijelölt osztálynak, vagy osztályoknak vezetése, szükség esetén kántor helyettesítése, egyháztársadalmi munkákban részvétel. Menekültek, B-listások előnyben részesülnek. Forradalmak alatti magatartás igazolandó. Pályázati határidő 1929. augusztus 15., állás 1929. szeptember 1-én elfoglalandó. A presbiteriumhoz címzett pályázati kérvény s mellékleteinek visszaküldésére válaszbélyeg mellékelendő.

Iskolaszék.

Pályázat.

A *bárándi* református egyház pályázatot hirdet egy tanítónői (VII. számú) állásra. Az állás javadalma: törvényes fizetés államsegéllyel, lakbér az egyháztól. Kötelessége: A kijelölt osztály, vagy osztályok vezetése, belmissziói munkában részvétel, vasárnapi iskola, leányegyesület, női kézimunka tanítás, lelkesítő irodai kisegítő munka.

Pályázati határidő: augusztus 15. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó, fizetés is ez időtől folyósítatik. Menekültek, B-listások egyenlő képesség mellett előnybe részesülnek. Válaszbélyeggel ellátott kérvények Szabó József református lelkészhez küldendők Bárándra. (Bihar vármegye.)

Pályázati hirdetés.

A nagykörösi református Arany János gimnáziumnál 1929. évi szeptember hó 1-én betöltendő magyar-német szakos rendszeresített és miniszteri

kinevezés alá eső rendes tanári állásra a szabályszerű illetményekkel ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázhatnak oly református vallású okleveles tanárjelöltek, vagy már állásban levő tanárok, akik a magyar és a német, esetleg a latin és a német nyelvből középiskolai tanári képesítést nyertek.

Pályázók a magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez címzett folyamodványukat, amelyben életkoruk, vallásuk, családi állapotuk, magyar állampolgárságuk, hazafias érzésük és megbízhatóságuk, végzett tanulmányaik, tanári képesítésük, nyelvismereteik és esetleges eddigi szolgálatuk okmányokkal igazolandók, folyó évi augusztus hó 4-ig (negyedikéig) a gimnázium igazgatóságához küldjék be.

Nagykőrös, 1929. július hó 22.

Dr. Kovács Lajos,
gimn. igazgató.

Patonay Dezső,
a ref. egyháztanács elnöke.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lapfőigazgató:
Dr. KUN BÉLA.

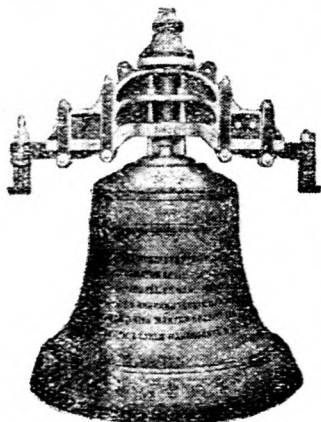
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Lipót 913-53. sz.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-mos harang.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kitűnő tűtöképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények, zslr-bördönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

Debreczen város és a Tiszántúli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.

Legkisebb új énekeskönyvek

Legfinomabb bibliapapíron nyomva, igen finom és rendkívül izléses bőrkötésben **11×8 cm. nagyságban.**

	Pengő
Legfinomabb barna bőrkötésben, középen csinos arany-kehellyel, valódi aranymetszéssel, dobozban	14.-
Fekete, kigyópréselésű bőrben, fenti kivitelben	14.-
„ bőr, kockázott selyempréseléssel, fenti kivitelben	14.-
Sötétkék bőr, csikos selyempréseléssel, fenti kivitelben	14.-
Szürke bagaria bőrben, az alsó balsarokban aranykalász-, szőlőfürt-díszsel, fent a jobb sarokban csinos aranykehellyel, valódi aranymetszéssel, dobozban	14.-
Fekete bagariabőr, fenti minőségben	14.-
Meggyezinű ecrassébőr, fent csinos aranykehellyel, lent igen művészi arany-szalag díszítéssel, valódi aranymetszéssel, dobozban	14.-
Sárgaszinű ecrassébőr, fenti kivitelben	14.-
Sötétlila ecrassébőr, fenti kivitelben	14.-
Sötétbarna ecrassébőr, fenti kivitelben	14.-
Sötétzöld ecrassébőr, fenti kivitelben	14.-
Szürke ecrassébőr, fenti kivitelben	14.-
Világosbarna ecrassébőr, fenti kivitelben	14.-
Sötétszürke, divatos batikolt bőrben, középen igen csinos aranykehellyel, valódi aranymetszéssel, dobozban	14.-
Sötétszürke bőr, fenti minőségben és kivitelben	14.-
Sötétzöld bőr, fenti minőségben és kivitelben	14.-
Világosdrapp kigyóbőr, rendkívül izléses és csinos kivitelben, középen csinos aranykehellyel, valódi aranymetszéssel, dobozban	14.-
Sötétdrapp kigyóbőr, fenti kivitelben	14.-
Szürke krokodilbőr, középen csinos aranykehellyel, valódi aranymetszéssel, dobozban	14.-
Sötétbarna krokodilbőr, fenti kivitelben	14.-
Fekete, valódi fókabőr, igen finom hajlítható fedélben, minden dísz- és kehely nélkül, valódi aranymetszéssel	14.-
Sötétbarna, valódi fókabőr, fenti kivitelben	14.-
Sötétbordó, valódi fókabőr, fenti kivitelben	14.-

Kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ“
KÖNYVKERESKEDÉS

DEBRECEN,

Ferenc József-ut 26. sz. Telefon 2-70.